

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973
2, 5, 7, 9, 20, 21, 25, 31, 37, 38, 39, 45, 46, 47 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO SEPTINTUOJU¹ SKIRSNIU
ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Didmeninis gamtinių dujų vartotojas (toliau – didmeninis vartotojas) – asmuo, išskyrus perdavimo sistemos operatorių, **regioninės gamtinių dujų rinkos zonos operatorių** ar skirstymo sistemos operatorių, perkantis gamtines dujas perparduoti.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Gamtinių dujų birža – **centralizuota** prekybos gamtinėmis dujomis sistema; ~~organizuojama rinkos operatoriaus ir (arba) energijos išteklių biržos operatoriaus, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatyme, Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.~~“

3. Papildyti 2 straipsnį 5¹ dalimi:

„5¹. Gamtinių dujų biržos operatorius (toliau – biržos operatorius) – asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka organizuojantis prekybą gamtinėmis dujomis, administruojantis gamtinių dujų biržą ir turintis gamtinių dujų biržos operatoriaus licenciją.“

4. Papildyti 2 straipsnį 6¹ dalimi:

„6¹. Gamtinių dujų išleidimo taškas (toliau – išleidimo taškas) – vieta, kurioje gamtinės dujos išleidžiamos iš perdavimo sistemos į kitą perdavimo sistemą, požeminę gamtinių dujų saugyklą, skirstymo sistemą ar tiesiogiai prie perdavimo sistemos prijungtą gamtinių dujų vartotojo sistemą.“

5. Papildyti 2 straipsnį 6² dalimi:

„6². Gamtinių dujų įleidimo ir išleidimo taškų sistema (toliau – įleidimo ir išleidimo taškų sistema) – visus gamtinių dujų įleidimo ir išleidimo taškus regioninės gamtinių dujų rinkos zonoje apimanti sistema, suteikianti teisę sistemos naudotojams, turintiems sutartis su gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriumi (-iais), laisvai rezervuoti gamtinių dujų įleidimo ir išleidimo pajėgumus kiekvienam įleidimo į sistemą ir išleidimo iš sistemos taškui ir taip užtikrinti gamtinių dujų transportavimą per regioninės gamtinių dujų rinkos zoną.“

6. Papildyti 2 straipsnį 6³ dalimi:

„6³. Gamtinių dujų įleidimo taškas (toliau – įleidimo taškas) – vieta, kurioje gamtinės dujos įleidžiamos į perdavimo sistemą iš gretimos perdavimo sistemos, suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalo ar požeminės gamtinių dujų saugyklos.“

7. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Gamtinių dujų kainų reguliavimo periodas – penkerių metų laikotarpis, kuriam yra nustatoma reguliuojamos gamtinių dujų kainos ir (ar) reguliuojamų gamtinių dujų paslaugų pajamų viršutinė riba ir principai, kuriais remiantis šios kainos ir (ar) šių paslaugų pajamų viršutinė riba gali būti koreguojama iki reguliavimo periodo pabaigos.“

8. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 21 dalį:

~~21. Gamtinių dujų rinkos operatorius (toliau – rinkos operatorius) – asmuo, organizuojantis prekybą gamtinėmis dujomis gamtinių dujų biržoje ir turintis šios veiklos licenciją.~~

9. Pakeisti 2 straipsnio 25 dalį ir ją išdėstyti taip:

„25. Gamtinių dujų sistemos balansavimas (toliau – sistemos balansavimas) – ~~pristatomo ir paimamo~~ **įleidžiamo ir išleidžiamo** gamtinių dujų kiekio perdavimo ir (ar) skirstymo sistemose išlyginimas.“

10. Pakeisti 2 straipsnio 57 dalį ir ją išdėstyti taip:

„57. Prekyba gamtinėmis dujomis gamtinių dujų biržoje (toliau – prekyba gamtinių dujų biržoje) – gamtinių dujų įsigijimas ir (arba) pardavimas gamtinių dujų biržoje **pagal biržos operatoriaus prekybos gamtinių dujų biržoje reglamento nustatytas taisykles ir sąlygas.**“

11. Papildyti 2 straipsnį 57¹ dalimi:

„57¹. **Regioninės gamtinių dujų rinkos zona (toliau – regioninės rinkos zona) – prekybos gamtinėmis dujomis zona, apimanti kelių valstybių narių perdavimo sistemų operatorių veiklos teritorijas ir turinti bendrą gamtinių dujų perdavimo sistemų balansavimo zoną, biržos operatorių, bendrus kainodaros elementus ir priežiūros sistemą.**“

12. Papildyti 2 straipsnį 57² dalimi:

„57². **Regioninės gamtinių dujų rinkos zonos operatorius (toliau – regioninės rinkos zonos operatorius) – šiame įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkantis juridinis asmuo, įsteigtas regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo funkcijoms atlikti ir valdomas regioninės rinkos zonoje veikiančių perdavimo sistemos operatorių.**“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 5 straipsnio 12 punktą ir jį išdėstyti taip:

„12) nustato gamtinių dujų atsargų kaupimo ir panaudojimo buitiniams vartotojams ~~ir nebuitiniams vartotojams, kurie per metus suvartoja iki 20 000 kubinių metrų gamtinių dujų,~~ tvarką;“.

2. Pakeisti 5 straipsnio 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14) nustato pažeidžiamų gamtinių dujų vartotojų **ir solidariai saugomų pažeidžiamų gamtinių dujų vartotojų** ir jų grupių sąrašą **sąrašus, vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 2017/1938 2 straipsnio 5 ir 6 punktų nuostatomis;**“.

3 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) vadovaudamasi skaidrumo kriterijais, poreikiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, tiekimo saugumą, integruoti rinką, nustatyti ar patvirtinti perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainų **ir (ar) pajamų** viršutines ribas, jų skaičiavimo metodikas ir nustatyti ar patvirtinti konkrečias sistemos balansavimo, buitinių vartotojų prijungimo prie tinklo ir SGD perkrovos paslaugų kainas;“.

4 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių dujų sektoriuje nustatydamas viršutines paslaugų kainų **ir (ar) pajamų** ribas, Komisija reguliuoja perdavimo, skirstymo, laikymo ir SGD pakartotinio dujinimo paslaugų kainas.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Gamtinių dujų sektoriuje nustatydamas konkrečias paslaugų kainas, Komisija reguliuoja ~~tikslines gamtinių dujų kainas~~, gamtinių dujų sistemos balansavimo, buitinių vartotojų prijungimo prie gamtinių dujų sistemos, SGD perkrovos paslaugų kainas ir tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos dydį (toliau – papildoma dedamoji).“

3. Pakeisti 9 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Nustatant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas reguliuojamas viršutines paslaugų kainų **ir (ar) pajamų** ribas ar konkrečias paslaugų kainas, turi būti numatytos būtinos investicijos, užtikrinančios efektyvią gamtinių dujų įmonės veiklą.“

4. Pakeisti 9 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kol asmuo per Komisijos nurodytą ~~protingą~~ terminą įgyvendina šio straipsnio 4 dalyje nustatytus reikalavimus, Komisija turi teisę nustatyti laikiną tiekimo ~~kainos viršutinę ribą kainą~~, atsižvelgdama į tiesioginius ir netiesioginius sąnaudų vertinimo metodais gautus duomenis apie atitinkamas sąnaudas. Nustatydamą laikiną tiekimo ~~kainos viršutinę ribą kainą~~, Komisija lygina atitinkamų paslaugų kainų rodiklius, atsižvelgdama į kitų valstybių narių, panašaus išsivystymo užsienio valstybių ir Lietuvos Respublikos praktiką. Komisija, nustatydamą tiekimo ~~kainos viršutinę ribą kainą~~, be šioje dalyje išvardytų kriterijų, vertina atitinkamų didmeninių ir mažmeninių kainų santykį.“

5. Pakeisti 9 straipsnio 15 dalį ir ją išdėstyti taip:

„15. Reguliuojamų kainų **ir (ar) pajamų** viršutinės ribos nustatomos penkerių metų reguliavimo periodui. Reguliuojamų kainų **ir (ar) pajamų** viršutinės ribos Komisijos sprendimu kartą per metus gali būti koreguojamos pasikeitus infliacijos lygiui, importuojamų (atgabenamų) gamtinių dujų kainoms, mokesčiams, gamtinių dujų kiekiui (**išskyrus atvejus, kai nustatoma pajamų viršutinė riba**), gamtinių dujų įmonių veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, gamtinių dujų įmonėms atlikus su Komisija suderintas investicijas, **nepasiekus arba viršijus nustatytą pajamų viršutinę ribą**, gamtinių dujų įmonėms nukrypęs nuo Komisijos patvirtintose kainų **ir (ar) pajamų** viršutinių ribų skaičiavimo metodikose nustatytų rodiklių. **Gamtinių dujų perdavimo pajamų viršutinės ribos nustatomos įvertinus gamtinių dujų perdavimo veiklos pajamų paskirstymą, atliktą pagal perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarką.** Gamtinių dujų kainų reguliavimo periodas gali būti keičiamas motyvuotu Komisijos sprendimu. Apie sprendimą dėl gamtinių dujų kainų reguliavimo periodo pakeitimo Komisija privalo informuoti Vyriausybę ar jos įgaliotą instituciją. Komisijos sprendimas dėl gamtinių dujų kainų reguliavimo periodo pakeitimo pradedamas taikyti ne anksčiau kaip pasibaigus ankstesniajam gamtinių dujų kainų reguliavimo periodui.“

6. Pakeisti 9 straipsnio 16 dalį ir ją išdėstyti taip:

„16. Konkrečias perdavimo, ~~skirstymo~~ **SGD pakartotinio dujinimo**, laikymo, skirstymo kainas, neviršijančias nustatytų kainų **ir (ar) pajamų** viršutinių ribų, kiekvienais metais nustato gamtinių dujų įmonės. **Konkrečios perdavimo, SGD pakartotinio dujinimo, laikymo, skirstymo kainos gali būti nustatomos du kartus per metus.** Komisija, patikrinusi ir nustačiusi, kad kainos ir (ar) buitiniams vartotojams nustatyti tarifai apskaičiuoti nesilaikant kainų ir (ar) tarifų nustatymo reikalavimų, nustatytų kainų **ir (ar) pajamų** viršutinių ribų skaičiavimo metodikose, kad jos diskriminuoja vartotojus ir (ar) yra klaidingos, gamtinių dujų įmonėms pateikia nurodymus dėl konkrečių kainų ir tarifų skaičiavimo. Gamtinių dujų įmonės kainas ir (ar) tarifus privalo pakoreguoti per 15 dienų. Jeigu gamtinių dujų įmonės nevykdo Komisijos reikalavimo, Komisija vienašališkai nustato konkrečias kainas ir (ar) tarifus.“

7. Papildyti 9 straipsnį 18 dalimi:

„18. Komisija suderina perdavimo sistemos operatoriaus pateiktą perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarką, parengtą pagal Reglamento (ES) Nr. 2017/460 10 straipsnyje nurodytas gaires.“

5 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) ~~rinkos~~ **biržos** operatoriaus.“

2. Pakeisti 20 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Gamtinių dujų perdavimo, skirstymo, laikymo, tiekimo, SGD pakartotinio dujinimo, ~~rinkos~~ **biržos** operatoriaus licencijavimo ir tiekimo leidimų išdavimo taisyklės (toliau – Licencijavimo taisyklės) tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Licencijas išduoda,

sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina jų galiojimą, keičia, tikslina licencijas, prireikus išduoda licencijų dublikatus ir licencijuojamą veiklą kontroliuoja Komisija.“

3. Pakeisti 20 straipsnio 5 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) asmenys, siekiantys įgyti ~~rinkos~~ **biržos** operatoriaus licenciją ir vykdytys ~~rinkos~~ **biržos** operatoriaus veiklą, privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, skirtas prisijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus informacinio komplekso, ryšio priemones, reikalingas pranešimams iš rinkos dalyvių gauti ir jiems siųsti, ir programinę įrangą, kurios reikia licencijuojamai veiklai vykdyti;“.

4. Pakeisti 20 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Komisija teikia informaciją Europos Komisijai apie atsisakymo išduoti **perdavimo** licencijas priežastis.“

5. Pakeisti 20 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Asmenys, kurie vykdo šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą veiklą, **išskyrus šio įstatymo 39¹ straipsnio 3 dalyje nurodytus atvejus**, neturi teisės įgalioti kitų asmenų vykdyti licencijoje ar leidime nurodytą veiklą ir privalo laikytis šių bendrųjų veiklos sąlygų:

1) efektyviai ir ekonomiškai vykdyti licencijuojamą ir leidimais reguliuojamą veiklą, užtikrinti tiekimo patikimumą, reguliarumą, kokybę, vartotojų apsaugą ir aplinkosaugos reikalavimus, nediskriminuoti vartotojų, kitų gamtinių dujų įmonių ir sistemų naudotojų, laikytis sąžiningos konkurencijos, veiklos viešumo ir informavimo principų;

2) kalendoriniams metams pasibaigus, per keturis mėnesius atlikti nepriklausomą licencijuojamos ir leidimais reguliuojamos veiklos sąnaudų auditą ir apie rezultatus informuoti Komisiją;

3) Licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka teikti Komisijai ir Energetikos ministerijai informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais pareigoms vykdyti;

4) užtikrinti nediskriminacines sąlygas visiems vartotojams, sistemų naudotojams ir kitiems rinkos dalyviams;

5) informuoti ir konsultuoti vartotojus ir sistemų naudotojus;

6) užtikrinti, kad būtų laikomasi kitų šiame ir kituose įstatymuose nustatytų pareigų, licencijuojamos ir leidimais reguliuojamos veiklos sąlygų ir reikalavimų.“

6 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Gamtinių dujų įmonė, numatanti nutraukti licencijuojamą veiklą ir (ar) leidimais reguliuojamą veiklą, privalo ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki numatomo veiklos nutraukimo apie tai informuoti Komisiją. Tuo atveju, kai pranešime nurodomas asmuo, kuris ketina pasibaigus pranešime nurodytam terminui vykdyti licencijuojamą ~~rinkos~~ **biržos** operatoriaus, perdavimo, skirstymo veiklą ir atitinka šiai veiklai keliamus reikalavimus, nustatytus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose, ir pranešime nurodomas asmuo Komisijai pateikia įvertinti tokią atitiktį pagrindžiančius dokumentus, pranešimo apie veiklos nutraukimą terminas derinamas Komisijos, pranešimą teikiančio asmens ir licencijuojamą veiklą ketinančio vykdyti asmens sutarimu.“

7 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Lietuvos Respublikoje yra paskiriami perdavimo, skirstymo, laikymo, SGD sistemų ir ~~rinkos~~ **biržos** operatoriai. Šiuos operatorius šio įstatymo nustatyta tvarka paskiria ir vėliau kontroliuoja, ir prižiūri Komisija.“

8 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kiekvienais metais ~~perdavimo~~ **Perdavimo** sistemos operatorius **kas dvejus metus iki einamųjų metų liepos 1 dienos**, pasikonsultavęs su suinteresuotaisiais subjektais, **Komisijos**

nustatyta tvarka parengia ir Komisijai pateikia dešimties metų tinklo plėtros planą, kuris yra grindžiamas esama ir numatoma pasiūla bei paklausa. Tinklo plėtros plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti.“

9 straipsnis. 37¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 37¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Skirstymo sistemos operatorius, aptarnaujantis daugiau negu 100 000 vartotojų, iki kiekvienų kas dvejus metus iki einamųjų metų liepos 1 dienos **Komisijos nustatyta tvarka** parengia ir savo interneto svetainėje paskelbia dešimties metų tinklo plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą (toliau – investicijų planas). Prieš investicijų plano paskelbimą skirstymo sistemos operatorius viešai konsultuojasi su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis. Investicijų plane, be kita ko, nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti.“

10 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 38 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„38 straipsnis. ~~Rinkos operatoriaus ir energijos išteklių biržos~~ **Biržos** operatoriaus užduotys ir veikla

1. ~~Rinkos~~ **Biržos** operatorius organizuoja prekybą gamtinėmis dujomis pagal Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklės **gamtinių dujų biržoje reglamentą, suderintą su Komisija** ir administruoja atsiskaitymus tarp rinkos dalyvių **atitinkantį Prekybos gamtinėmis dujomis taisyklių reikalavimus.**

2. ~~Rinkos~~ **Biržos** operatoriaus veikloje patiriamoms gamtinių dujų rinkos ~~biržos~~ **biržos** administravimo ir susijusioms sąnaudoms padengti ~~rinkos biržos~~ operatorius, suderinęs su Komisija, nustato prekybos gamtinių dujų biržoje įmokas.

3. ~~Rinkos~~ **Biržos** operatorius pagal šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytose taisyklėse nustatytą tvarką bendradarbiauja su Komisija ir nedelsdamas Komisijai pateikia su įtartinais prekybos gamtinėmis dujomis sandoriais susijusią informaciją ir bet kurią kitą aktualią informaciją, kuri būtų reikalinga gamtinių dujų biržos priežiūrai vykdyti, ypač apie licencijų ir (ar) leidimų turėtojams nustatytų veiklos sąlygų galimus pažeidimus.

4. ~~Neteko galios nuo 2012-06-19.~~

5.4. ~~Rinkos operatorius ir energijos išteklių biržos~~ **Biržos** operatorius yra atsakingi **atsakingas**, kad gamtinių dujų biržoje sudarytų sandorių pagrindu parduotas ir įsigytas gamtinių dujų kiekis sutaptų, o už gamtinių dujų biržoje parduotų gamtinių dujų kiekių patiekimą į perdavimo sistemą ir nupirktų gamtinių dujų kiekių paėmimą iš perdavimo sistemos yra atsakingi **atsakingas** gamtinių dujų rinkos dalyvis ir energijos išteklių biržos dalyvis.“

11 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 39 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Garantinis tiekimas užtikrinamas buitiniams vartotojams ir ~~nebuitiniams vartotojams, kurie per metus suvartoja iki 20 000 kubinių metrų gamtinių dujų.~~“

2. Pakeisti 39 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vartotojams taikomą garantinio tiekimo kainą sudaro Komisijos patvirtintos tikslinės ateinančių metų gamtinių dujų kainos, padaugintos iš koeficiento 1,25, ir kitų valstybės reguliuojamų kainų (jei tokios taikomos) suma. Tikslinė ateinančių metų gamtinių dujų kaina, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais, apskaičiuojama Komisijos nustatyta tvarka ir paskelbiama ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios. Tikslinė ateinančių metų gamtinių dujų kaina, vadovaujantis objektyvumo ir skaidrumo principais, apskaičiuojama Komisijos nustatyta tvarka ir paskelbiama ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki šios kainos taikymo laikotarpio pradžios. Komisijai paskelbus skirtingas tikslines

~~gamtinių dujų kainas atskirose teritorijose, apibrėžtose Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme, esančioms gamtinių dujų sistemoms, nesujungtoms su perdavimo sistema, vartotojams taikomą garantinio tiekimo kainą sudaro tikslinės gamtinių dujų kainos, padaugintos iš koeficiento 0,25, tikslinės gamtinių dujų kainos toje teritorijoje ir kitų valstybės reguliuojamų kainų (jei tokios taikomos) suma. Vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama kaip vidutinės praėjusio ataskaitinio mėnesio gamtinių dujų biržos kainos, susiformavusios Lietuvos gamtinių dujų biržoje, pritaikius koeficientą 1,25, ir kitų valstybės reguliuojamų kainų (jeigu tokios taikomos) suma. Vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas teritorijoje, kuri nėra sujungta su gamtinių dujų perdavimo sistema, taikoma faktinės, ekonomiškai pagrįstos gamtinių dujų įsigijimo kainos, vidutinės praėjusio ataskaitinio mėnesio gamtinių dujų biržos kainos, susiformavusios Lietuvos gamtinių dujų biržoje, pritaikius koeficientą 0,25, ir kitų valstybės reguliuojamų kainų (jeigu tokios taikomos) suma. Faktinių ataskaitinio laikotarpio pajamų ir skirstymo sistemos operatoriaus patirtų garantinio tiekimo veiklos sąnaudų, įskaitant gamtinių dujų įsigijimo sąnaudas, skirtumas priskiriamas skirstymo sistemos operatoriaus sąnaudoms ar pajamoms pagal šio įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nurodytą skaičiavimo metodiką. **Garantinio tiekimo kainą apskaičiuoja ir nustato garantinį tiekimą vykdančią skirstymo sistemos operatorius.**~~

3. Pakeisti 39 straipsnio 5 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) garantinis tiekimas vartotojui užtikrinamas tol, kol vartotojas energetikos ministro patvirtintose Gamtinių dujų tiekimo ir vartojimo taisyklėse nustatyta tvarka sudarys tiekimo sutartį su kita tiekimo įmone, bet ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui, kuriam pasibaigus, garantinis tiekimas nutraukiamas, išskyrus atvejus, kai teritorijoje, kurioje skirstymo sistemos operatorius užtikrina garantinį tiekimą, nėra kitų tiekimo įmonių, vykdančių tiekimo veiklą pažeidžiamiesiems **buitiniams** vartotojams;“.

12 straipsnis. Įstatymo papildymas septintuoju¹ skirsniu

Papildyti Įstatymą septintuoju¹ skirsniu:

„SEPTINTASIS¹ SKIRSNIS REGIONINĖ GAMTINIŲ DUJŲ RINKA

39¹ straipsnis. Regioninės rinkos zona

1. Sprendimą dėl Lietuvos prisijungimo prie regioninės rinkos zonos priima Vyriausybė, įvertinusi Energetikos ministerijos ir Komisijos pateiktas išvadas dėl tokio sprendimo ekonominės naudos šalies vartotojams. Komisija teikdama išvadą vadovaujasi 39² straipsnio 1 dalimi.

2. Regioninėje rinkos zonoje taikomas vienodas perdavimo sistemos balansavimo režimas, vadovaujantis regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo taisyklėmis. Perdavimo sistemos operatorius Komisijos nustatyta tvarka derina su Komisija ir tvirtina regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo taisykles.

3. Regioninės rinkos zonoje funkcijos, susijusios su regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimu, vykdomos pagal bendradarbiavimo susitarimus tarp regioninės rinkos zonoje veikiančių perdavimo sistemos operatorių arba šių operatorių sprendimu yra pavestos regioninės rinkos zonos operatoriui.

4. Regioninės rinkos zonos operatorius privalo atitikti šiuos minimalius reikalavimus:

1) turėti susitarimą su perdavimo sistemos operatoriais, nustatantį regioninės rinkos zonos operatoriaus ir perdavimo sistemos operatoriaus tarpusavio santykius ir veiklos vykdymo pradžią;

2) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones, skirtas prisijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) kitų regioninės rinkos zonoje veikiančių perdavimo sistemos operatorių informacinio komplekso;

3) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti ryšio priemones, reikalingas pranešimams iš rinkos dalyvių gauti ir jiems siųsti, ir programinę įrangą, kurios reikia regioninės rinkos zonos perdavimo sistemų balansavimo veiklai vykdyti;

4) turėti atitinkamos valstybės narės, kurioje yra įsteigtas, nustatyta tvarka išduotą licenciją.

39² straipsnis. Regioninės rinkos zonos kainodara

1. Perdavimo paslaugų kainodaros modelis, pagal kurį paskirstomos perdavimo sistemos operatoriaus (-ių) pajamos įleidimo ir išleidimo taškams, ir perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarka, turi:

1) teikti ekonominę naudą šalies vartotojams skatinant didesnę gamtinių dujų rinkos likvidumą ir konkurencingumą, efektyvesnę gamtinių dujų sistemos panaudojimą, mažinant gamtinių dujų sistemos išlaikymo kaštus šalies gamtinių dujų vartotojams ir (ar) gamtinių dujų sistemos naudotojams;

2) užtikrinti kiekvienam iš perdavimo sistemos operatorių nacionalinių reguliavimo institucijų nustatytas pajamų viršutinės ribas;

3) užtikrinti, kad tarp įleidimo ir išleidimo taškų sistemos naudotojų nebūtų diskriminavimo ir kryžminio subsidijavimo ir atitikti kitus Europos Komisijos reglamentu nustatytus suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodekso principus;

4) būti suderinti su Komisija.

2. Komisija, nustatydamą gamtinių dujų perdavimo pajamų viršutinės ribas, atsižvelgia į gamtinių dujų perdavimo sistemos įleidimo ir išleidimo taškų sistemoje esančių perdavimo sistemų operatorių reguliuojamos veiklos būtinais sąnaudais ir mokamas ar gaunamas sumas pagal perdavimo sistemų operatorių intersisteminio kompensavimo tvarką.

39³ straipsnis. Regioninės rinkos zonos priežiūra

1. Regioninės rinkos zonos priežiūrą ir stebėseną pagal kompetenciją, bendradarbiaudama su atitinkamų valstybių narių nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, vykdo Komisija.

2. Perdavimo sistemos operatorius ir (ar) regioninės rinkos zonos operatorius pagal kompetenciją informuoja Komisiją apie licenciją ir (ar) leidimų turėtojams nustatytą veiklos sąlygų galimus pažeidimus.“

13 straipsnis. 45 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 45 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vyriausybė nustato konkrečias saugumą užtikrinančias priemones, kurių įgyvendinimas Komisijai, gamtinių dujų įmonėms ir vartotojams yra privalomas. Priemonės turi apimti minimalius dujų tiekimo patikimumo reikalavimus, pažeidžiamų vartotojų **ir solidariai saugomų pažeidžiamų vartotojų apibrėžimą apibrėžimus**, dujų tiekimo prioritetus dujų tiekimo sutrikimo atveju, dujų tiekimo kontrolės ir finansavimo tvarką, jos turi būti nediskriminuojančios, aiškos ir paskelbtos teisės aktų nustatyta tvarka. Su gamtinių dujų tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimu susijusių dalyvių funkcijas ir atsakomybę Vyriausybė nustato taip, kad visų pirma veiksmų turėtų imtis gamtinių dujų įmonės ir nebuitiniai dujų vartotojai, o po to – valstybės ir Europos Sąjungos institucijos.“

2. Pakeisti 45 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) ~~esant susitarimui su kitomis valstybėmis narėmis~~, regioninio lygmens gamtinių dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimo atlikimą;“.

3. Pakeisti 45 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) esant susitarimui su kitomis valstybėmis narėmis, regioninio lygmens prevencinio ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą;“.

14 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 46 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių dujų įmonės privalo būti nuolat pasirengusios veikti galimo dujų tiekimo sutrikimo atveju ir įgyvendinti nacionalinį prevencinį planą gamtinių dujų tiekimo patikimumui ir techninei gamtinių dujų sistemų saugai užtikrinti. Dujų tiekimo sutrikimo atveju ar sumažėjus gamtinių dujų tiekimui, kilus grėsmei sistemų saugumui, įvykus avarijai, iškilus grėsmei žmonių sveikatai ar saugumui, gamtinių dujų įmonės privalo įgyvendinti nacionalinį ekstremaliųjų situacijų valdymo planą ir nedelsdamos imtis visų pagrįstų priemonių gamtinių dujų tiekimo patikimumui ir techninei gamtinių dujų sistemų saugai užtikrinti. Šios priemonės turi būti pagrįstos ir proporcingos. Gamtinių dujų įmonės apie taikomas prevencines ir ekstremaliųjų situacijų valdymo priemones praneša Energetikos ministerijai. Gamtinių dujų tiekimo sutrikimo ar nutraukimo atveju vartotojams gamtinių dujų tiekimą užtikrina tiekimo įmonė, kuri tiekė gamtines dujas prieš gamtinių dujų tiekimo apribojimą ar nutraukimą, **prioriteto tvarka tiekdamas gamtines dujas pažeidžiamiesiems vartotojams.**“

15 straipsnis. 47 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 47 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, atsižvelgdama į ~~vidutinį~~ buitinių vartotojų ir ~~ne~~buitinių vartotojų, kurie per metus suvartoja iki 20 000 kubinių metrų gamtinių dujų, gamtinių dujų suvartojimą Reglamento (ES) Nr. 994/2010 **2017/1938** 6 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais ir į būtinybę užtikrinti nepertraukiamą gamtinių dujų tiekimą, nustato gamtinių dujų tiekėjams privalomą sukaupti gamtinių dujų kiekį ir šio kiekio sukaupimo terminus.“

16 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo priedą ir jį išdėstyti taip:

„Lietuvos Respublikos
gamtinių dujų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL 2009 L 211, p. 94).

~~2. 2010 m. spalio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Direktyva 2004/67/EB (OL 2010 L 295, p. 1).~~

~~3. 2. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo (OL 2014 L 307, p. 1).~~

3. 2017 m. kovo 16 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/460, kuriuo nustatomas suderintos gamtinių dujų perdavimo tarifų struktūros tinklo kodeksas (OL 2017 L 72, p. 29).

4. 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL 2017 L 280, p. 1).“

17 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 9, 10, 14 straipsnius ir šio straipsnio 8 dalį, įsigalioja 2018 m. gruodžio 1 d.

2. Šio įstatymo 9 straipsnis įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.
3. Šio įstatymo 10 ir 14 straipsniai įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.
4. Gamtinių dujų įmonėms, kurioms nustatytas gamtinių dujų reguliavimo periodas pasibaigia 2019 m. sausio 1 d. ar vėliau, šio įstatymo 4 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos, kuriomis keičiamos Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 15 ir 16 dalys, taikomos nuo gamtinių dujų įmonių reguliuojamų kainų ar pajamų viršutinių ribų naujo reguliavimo periodo pradžios.
5. Gamtinių dujų įmonėms, kurioms nustatytas gamtinių dujų reguliavimo periodas pasibaigia iki 2018 m. gruodžio 31 d., nustatant nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojančias viršutines paslaugų kainų ir (ar) pajamų ribas taikomos šio įstatymo 4 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos, kuriomis keičiamos Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 15 ir 16 dalys.
6. Rinkos operatoriaus licencijos, kurios išduotos ir kurių galiojimas nepanaikintas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, laikomos biržos operatoriaus licencijomis ir ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos paskelbiamos Licencijų informacinėje sistemoje ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos interneto svetainėje.
7. Reikalavimas šio įstatymo 8 ir 9 straipsniuose nurodytu periodiškumu rengti dešimties metų tinklo plėtros planus įgyvendinamas atsižvelgiant į įstatymo įsigaliojimo dieną galiojančių dešimties metų tinklo plėtros planų įsigaliojimo datą.
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2018-10-02

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2018-10-02

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėjo pavaduotoja

Dovilė Zajauskaitė

2018-10-02